Súd:	Mestský súd Bratislava IV
Spisová značka:	B5-74C/51/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	1523201586
Dátum vydania rozhodnutia:	04. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Vladimír Herich
ECLI:	ECLI:SK:MSBA4:2025:1523201586.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV, sudcom Mgr. Vladimírom Herichom v sporovej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXXX XXXX/XX, XXX XX C., zastúpeným JUDr. Marta Vícenová, advokát, so sídlom Záhorácka 5478/15B, 901 01 Malacky, proti žalovanému: Slovenská republika, konajúca Ministerstvom vnútra SR, so sídlom Pribinova 2, 812 71 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 2 000 Eur, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Vo zvyšnej časti súd žalobu z a m i e t a .

III. Súd p r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov rozhodne súd samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenou súdu dňa 28.04.2023 a doplnenou 03.06.2024, sa žalobca voči žalovanému domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.
Podanú žalobu odôvodnil tým, že žalobca je príslušníkom hasičského a záchranného zboru, vykonáva štátnu službu na Hasičskej stanici 5 v Bratislave, v služobnom pomere. Domáha sa voči žalovanému náhrady škody spôsobnej porušením práva EÚ z dôvodu nesprávnej resp. neúplnej transpozície smernice EP a Rady č. 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, do zákona č. 315/2001 Z.z. Postupom došlo k porušeniu práv žalobcu z únioového práva, a to k strate odpočinku a porušenia jeho osobnostných práv, čím došlo k založeniu jeho nároku na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch. Služobný čas príslušníka je rozvrhnutý nerovnomerne, tak, že týždenný pracovný čas sa skladal v rokoch 2020 a 2021 zo 17 hodinových pracovných smien, po ktorých nasleduje 7 hodinová služobná pohotovosť na pracovisku, v roku 2022 a 2023 zo 16 hodinových po ktorých nasleduje 8 hodinová služobná pohotovosť. V rámci jednej smeny strávi na pracovisku 24 hodín. Služobná pohotovosť je rozdelená na aktívnu časť a neaktívnu, je určovaná na čas nočných hodín, v prípade vyhlásenia poplachu sa mení na prácu nadčas. Takto sa striedajú tri hasičské smeny. Do odpracovaných hodín nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Žalobca sa počas pracovnej pohotovosti aj v neaktívnej časti musí zdržiavať na pracovisku a musí byť do 1 minúty pripravený na výjazd. Neaktívna časť pracovnej pohotovosti sa nezapočítava do fondu pracovného času. Na základe toho sa potom javí, že priemerný pracovný čas neprekračuje týždenne 48 hodín, čo však nie je pravda.
Smernica EÚ vychádza zo zásady prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku, čím je založená zodpovednosť členského štátu v prípade chybnej aplikácie, alebo opomenutia aplikácie, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené, sa môžu domáhať náhrady škody. Zodpovednosť štátu je absolútna a objektívna. Základný problém je v obsahu pojmu pracovný čas ako ho stanovuje smernica a judikatúra súdneho dvora, oproti úprave v zákone o HaZZ. Súdny dvor opakovane zdôraznil,

že čas pracovnej pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času a v skutočnosti sa tak čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času príslušníka HaZZ. Tu je zjavný rozdiel s § 96 ods. 2 Zákonníka práce, ktorý ustanovuje, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ak by zákon o HaZZ pojem služobný čas v súlade s judikatúrou súdneho dvora zahŕňal aj služobnú pohotovosť, bez pochybností by z formálneho hľadiska služobný čas hasičov prekračoval 48 hodín týždenne.
Žalobca si uplatňuje náhradu za obdobie od apríla 2020 splatná 10.05.2020 do marca 2023, splatná 10.04.2023, kedy priemerne odpracoval 55,50 hodín týždenne. Je teda zjavné porušovanie jeho práva podľa čl. 6 písm. b) smernice. Pasívne legitimovaným je v tomto konaní štát. V mene štátu koná Ministerstvo vnútra SR, ako orgán do pôsobnosti ktorého spadá Hasičský a záchranný zbor. Ministerstvo bolo tiež garantom právnej úpravy.
Žalobca pri posudzovaní nároku na náhradu škody poukazuje na § 11 až 13 Občianskeho zákonníka. Porušovaním článku 6 písm. b) Smernice, je porušované jeho právo na ochranu zdravia. Všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Cieľom je zabezpečiť, že v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce si pracovníci nespôsobia úraz, ani spolupracovníkom alebo iným osobám, ani že si nepoškodia zdravie. Zároveň poukazuje na porušenie práv na súkromie a rodinný život. Negatívne následky sa prejavujú tým, že má rodinu a čas, ktorý by mohol venovať rodine musí tráviť v práci. Z práce sa vráti psychicky a fyzicky vyčerpaný a zostáva mu minimum voľného času aby sa mohol venovať rodine, priateľke, starostlivosti o domácnosť či osobným záľubám. Pri vyčíslení výšky škody žalobca vychádza z ustanovení peňažných náhrad za služobnú pohotovosť § 122 ods. 1 a 2 zákona o HaZZ. Zdôrazňuje, že si neuplatňuje mzdový nárok ale domáha sa náhrady škody a výpočet náhrady použil len z dôvodu neexistencie právnej úpravy. S poukazom na všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu si uplatňuje nároky tri roky spätne pred podaním žaloby. Požaduje náhradu 6 086,86 Eur.
V rámci doplnenia žaloby z 03.06.2024 žalobca poskytol výpočet priemerného týždenného pracovného času žalobcu za každý mesiac žalovaného obdobia.

2. K podanej žalobe doručil súdu dňa 18.09.2023 svoje vyjadrenie žalovaný. Uviedol, že z článku 1 ods. 2 Smernice 2003/88/ES vyplýva jej vecná pôsobnosť. Otázka osobnej pôsobnosti, t.j. určenia jednotlivých odvetví činnosti, na ktoré sa má smernica vzťahovať, je upravená v čl. 1 ods. 3 a čl. 1 ods. 4. Pôsobnosť je v týchto článkoch vymedzená s odkazom na čl. 2 smernice Rady 89/391/EHS. Rozsah pôsobnosti smernice 2003/88/ES je pozitívne vymedzený v čl. 2 ods. 1 Smernice 89/391/EHS ako aj negatívne vymedzený v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/381/EHS. Smernica 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica 2003/88/ES na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené. Štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov HaZZ vykazuje aj špecifiká štátnej služby príslušníkov Policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov (napr. osobitný systém sociálneho zabezpečenia, prísna subordinácia a pod.). Rovnako úlohy, ktoré príslušníci plnia, možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany, integrovaného záchranného systému ako aj právnej úpravy samotného HaZZ, bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Žalobca si neprávne vykladá pôsobnosť smernice, keďže sa nevzťahuje na príslušníkov HaZZ. Žalobcovi tak nemohla vzniknúť škoda, nakoľko ustanovenia smernice sa na neho nevzťahujú.
Žalovaný poukazuje na nedostatok pasívnej vecnej legitimácie. Žalobca nezažaloval svojho zamestnávateľa ale štát, v mene ktorého koná ten ústredný orgán štátnej správy, do ktorého spôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre HaZZ, čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda jeho pasívnej vecnej legitimácii. Ak mal žalobca za to, že mu zamestnávateľ určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit, mal na túto skutočnosť upozorniť svojho nadriadeného a žiadať aby mu táto nebola určovaná. Žalobca za každú hodinu určenej služobnej pohotovosti, vrátané tých hodín, o ktorých tvrdí, že mali byť vykonané nad limit určený smernicou, mu boli riadne vyplatené príslušné zložky služobného príjmu, resp. poskytnuté náhradné voľno. Miera zodpovednosti za prípadnú škodu sa musí medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra, resp. HaZZ rozlišovať. Nie je prípustné, aby sa

zodpovednosť SR odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom konkrétneho zamestnanca. Slovenská republika a Ministerstvo vnútra SR sú dva samostatné a nezávislé subjekty právnych vzťahov, preto podľa žalovaného nie je možné dospieť k inému záveru, než že posúdenie ich zodpovednosti za prípadný vznik škody ako dôsledok výkonu určitých práv nie je možné zamieňať.
Smernica 2003/88/ES v zásade ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času, pokiaľ ide o doby denného odpočinku, prestávok v práci, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, ročnej dovolenky a aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Smernica upravujúca minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného zákonom č. 315/2001 Z. z., čo je uvedené aj v transpozičnej prílohe č. 4 zákona pod bodom 6. Žalobca konštatuje, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii Smernice 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., podľa ktorého sa podľa žalobcu doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného však takéto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené.
Vo výpočte je možné zohľadniť aj dni služobného voľna poskytnuté na základe kolektívnej zmluvy, čo ho dôsledkom je konštatovanie o vhodnosti transpozície smernice vzhľadom na dodržiavanie práv žalobcu v zmysle žaloby. Z výpočtu a ďalších skutočností vyplýva, že smernica bola transponovaná správne.
V zmysle článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je teda pracovným (služobným) časom akýkoľvek čas, počas ktorého zamestnanec pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade so vnútroštátnymi právnymi predpismi. Do služobného času teda spadá samotný výkon pracovných úloh na pracovisku na základe pokynov zamestnávateľa ako aj zdržiavanie sa na pracovisku k dispozícii zamestnávateľa na základe jeho nariadenia, napr. vo forme pracovnej pohotovosti. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie je totiž rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu „pracovný čas“ aj v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Tieto povinnosti je preto potrebné považovať za výkon činnosti tohto pracovníka. Pracovný čas teda v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti Súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa. Zmysel článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES je transponovaný v štvrtej hlave zákona č. 315/2001 Z. z. v ustanoveniach § 85 a nasl. upravujúcich služobný čas hasičov, služobnú pohotovosť, štátnu službu nadčas a dovolenku. Ustanovenia § 85 ods. 1, 86 ods. 1, 86 ods. 2 a 3, 92 ods. 1 definujú služobný čas príslušníka ako časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu, pričom umožňuje rozvrhnúť služobný čas aj nerovnomerne a súčasne jasne definuje pojem služobný deň, za ktorý sa považuje vykonávanie štátnej služby podľa rozvrhu služobného času. Z uvedených ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. ďalej jasne vyplýva, že okrem štátnej služby vykonávanej v riadnom služobnom čase sa za výkon štátnej služby považuje aj služobná pohotovosť v štátnej službe vykonávaná v mieste výkonu štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby v rámci riadneho rozvrhnutia služobného času podľa § 91 zákona č. 315/2001 Z. z. a štátna služba nadčas podľa § 92 zákona č. 315/2001 Z. z.
Ustanovenia § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale ako už bolo uvedené vyššie, svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z. ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené napríklad aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca zrejme v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona, najmä § 86 ods. 2 a § 92 ods. 1, rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.) a slová v § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. V oboch prípadoch je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času.
Podľa Smernice 2003/88/ES teda priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť

ustanovený zákonom, správnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica 2003/88/ES tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako 7 dní, čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice 2003/88/ES stanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na 4 mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice 2003/88/ES poskytuje protipožiarnym službám možnosť uplatnenia výnimky a určiť dlhšie referenčné obdobie prípadne na 6 mesiacov, alebo ak je to uvedené v Kolektívnych zmluvách, tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto iného referenčného obdobia navyše je, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo (vo výnimočných prípadoch), kde z objektívnych dôvodov nie je možné poskytnúť taký čas odpočinku, sa príslušným pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Čo sa týka referenčného obdobia, tak nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas je rozvrhnutý na obdobie 6 mesiacov podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. Uvedené referenčné obdobie však neodporuje tomu, aby bolo dodržané zákonné ustanovenie 40 hodín priemerného týždenného služobného času v súlade s rozvrhnutými službami. Predpisy Európskej únie neprikazujú, aby konkrétny odsek, resp. článok smernice musel byť transponovaný iba do jedného článku, resp. odseku vnútroštátneho právneho aktu členského štátu Európskej únie. Zároveň nie je nutné, aby bol článok smernice transponovaný explicitne priamo do vnútroštátneho predpisu. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu 2003/88/ES do zákona správne, preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda.
Služobné dni žalobcu sú vopred plánované. S plánovaným rozvrhom služobného času je žalobca každý mesiac oboznámený najneskôr tri dni pred začiatkom nasledujúceho kalendárneho mesiaca. Žalobca počas svojho pôsobenia v Hasičskom a záchrannom zbore nijakým spôsobom nenamietal rozvrh služobného času (písomne ani ústne) a teda žalovaný má za to, že svoj súhlas s rozvrhnutím služobného času vyjadril (okrem podpisu plánu výkonu služieb) aj konkludentne tak, že konal podľa plánovaného rozvrhnutia služobného času, na výkon práce sa vždy riadne a včas dostavil a služobný úrad nemal pochybnosti o tom, že s takýmto rozvrhnutím služobným časom súhlasí. O spokojnosti s rozvrhom služobného času svedčí aj skutočnosť, že žalobca nikdy neprejavil záujem o preradenie na funkciu s rovnomerne rozvrhnutým služobným časom. Počas služobnej pohotovosti na pracovisku je žalobca fyzicky prítomný v mieste výkonu štátnej služby, pričom tento čas je určený na oddych a odpočinok. Žalobca počas služobnej pohotovosti nemá určené činnosti ktoré má vykonávať a nie sú naňho kladené žiadne úlohy; s výnimkou vyhláseného výjazdu, kedy má prerušenú služobnú pohotovosť a má riadne platený výkon štátnej služby nadčas.
Smernica určuje maximálny týždenný pracovný čas, ktorý vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Článok 2 ods. 1 smernice definuje pracovný čas ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. Žalovaný má za to, že na účely Smernice treba do maximálneho času ustanoveného Smernicou započítavať iba čas, ktorý žalobca pracuje, tzn. je na pracovisku, služobnej ceste, prípadne na školení. Do maximálneho času pre účely dodržiavania maximálneho týždenného času určeného smernicou nemožno zarátavať čas, kedy žalobca čerpá náhradné voľno, dovolenku, dodatkovú dovolenku, PN-ku, OČR-ku, lekára, otcovskú dovolenku, alebo je na rekondičnom pobyte (benefit pre príslušníka; s účinnosťou od 01.01.2023 je možné vykonať rekondičný pobyt aj formou aktívneho odpočinku doma), pretože počas tohto času žalobca nepracuje podľa pokynov zamestnávateľa ani nevykonáva činnosti vyplývajúce z jeho popisu služobných činností. Preto nemožno takto strávený čas zarátavať do maximálneho týždenného pracovného času.
Žalovaný poukazuje na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie si nároku na náhradu škody za porušenie práva Európskej únie. Tieto podmienky sú definované nasledovne:
1. cieľom porušenej právnej normy Európskej únie je priznať jednotlivcom práva
2. porušenie práva je dostatočne závažné a
3. medzi týmto porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť.
Žalovaný má za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade žalovanému nie je zrejmé ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil „škodu“, ktorá mu mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú mimochodom, bol žalobca v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Nemajetková ujma žalobcovi mohla vzniknúť až konkrétnym porušením ustanovení predmetnej Smernice a len v rozsahu tohto porušenia. Žalobca si uplatnil mzdový nárok vydávajúc ho za nemajetkovú ujmu vzniknutú v dôsledku údajného porušenia Smernice. Žalovaný má za to, že čo sa týka posúdenia, či v prípade žalobcu došlo k porušeniu práva nad maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas, je potrebné zo strany žalobcu preukázať, či žalobca skutočne

pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Takisto je potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období. V neposlednom rade žalovaný upozorňuje na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v zmysle zákona. Určenie prípadnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy je na zvážení súdu, avšak žalovaný musí podotknúť, že výšku nemajetkovej ujmy, ktorú žalobca požaduje vo výške 6.086,86 EUR, žalovaný považuje za premrštenú a absolútne neprimeranú, a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmou žalobcu podľa nášho názoru neporovnateľne vyššia. Žalovaný má za to, že žalobca, ako ani jeho právny zástupca, v konaní nepreukázali zásah do súkromného, rodinného života či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch či nepriaznivosť zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej značnej miere.

3. Žalobca vo svojej replike zo dňa 11.12.2023 uviedol, v období od apríla 2020 do marca 2023 odpracoval 1 942,60 hodín služobnej pohotovosti (určenej a nariadenej), ktoré neboli započítané do fondu pracovného času. Priemerný týždenný pracovný čas v tomto období predstavoval 55,50 hodín týždenne. Súdny dvor rozhodol, že článok 6 písm. b) smernice má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor tiež rozhodol, že smernica sa má uplatniť aj na činnosť hasičského zboru. Opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu boli v prejednávanom spore naplnené. Ustanovenie čl. 6 písm. b) nebolo do právneho poriadku SR prebraté správne. Na záver o porušení článku nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaný uplatnil na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 6 mesiacov. Porušenie článku voči žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy únie v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora. V príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život.
Žalobca na preukázanie svojho tvrdenia o pošte odpracovaných hodín predložil doklady od zamestnávateľa, ktoré žalovaný žiadnym spôsobom nespochybnil a nenavrhol vykonať žiadne dokazovanie. Výpočet žalovaného nevychádzal z konkrétnych listinných dôkazov, keďže žiadne nepredložil. Žalovaný vo svojom výpočte nezohľadňuje tie údaje, resp. počet hodín, ktoré nevyhnutne každý hasič odpracuje, na strane druhej opačným a zavádzajúcim spôsobom odpočítava tie sumy hodín, ktoré sa pri výpočte priemerného týždenného pracovného času priamo v zmysle smernice zohľadňovať majú. Žalovaný neuviedol reálny prepočet z presného výkonu služby žalobcu. Žalobca vychádza z údajov z výplatných pások a predložených mesačných výpisov z plánu služieb z dochádzkového systému SAP. Tieto spracúva a vypracováva služobný úrad ako zamestnávateľ, pričom v žalovaným spochybňovaných tabuľkách sú premietnuté tie isté údaje, ktoré vyplývajú z dochádzkového systému a výplatných pások. Žalobca preukázal zásah do jeho osobnosti. Bol spôsobený jednak tým, že priemerne každý týždeň odpracoval viac ako 48 hodín a žiadna z odpracovaných 2 061,91 hodín v žalovanom období nebola započítaná do pracovného času žalobcu.
Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo, keď žalovaný neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času, je podľa žalobcu dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste. Neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia. Tieto prostriedky za týchto okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť. Žalobca je oddelený od vlastného sociálneho súkromného prostredia a rodinných a spoločenských väzieb a jeho možnosť organizovať si súkromný čas a program, venovať sa svojim vlastným potrebám je prakticky vylúčená. Práca žalobcu je náročná, riziková, nezameniteľná a veľmi dôležitá, je nevyhnutná potreba jeho odpočinku, regenerácia, súkromie a rodinný život. Žalobca počas takmer trojročného sporného obdobia odpracoval 1 942,60 hodín služobnej pohotovosti, čo predstavuje náhradu škody 6 086,86 Eur / 1 942,60 hodín, ktorú musel v rámci služobnej pohotovosti nezahrnutej do pracovného času naviac stráviť v práci a nemohol ju venovať rodine, priateľom, osobným záľubám, regenerácii či odpočinku.

4. Žalovaný vo svojej duplike z 21.03.2024 uviedol, že je nepochopiteľné, prečo sa žalobca domáha náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú (ako sám uvádza) vyčíslil podľa celkového počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré považuje za nad rámec stanovený Smernicou a podľa rozdielu hodinovej sadzby funkčného platu žalobcu a odmenou, ktorá mu bola za služobnú pohotovosť vyplatená. Pre účely tohto konania je predsa právne irelevantné, aká je priemerná hodinová sadzba funkčného platu žalobcu, nakoľko sa jedná o nemajetkovú ujmu a nie o mzdový nárok. Žalobca teda okrem iného úplne ignoruje fakt, že zásah do osobnostných práv a rozsah nemajetkovej ujmy je u každého jednotlivca individuálny, posudzuje sa v každom prípade osobitne, a to aj s ohľadom na preukázateľný zásah do súkromného života. Za žiadnych okolností teda nemožno nemajetkovú ujmu vypočítať „tabuľkovo“ na základe akéhosi univerzálneho vzorca, ktorý vo svojom výsledku zodpovedá mzdovým nárokom. Na účely stanovenia výšky sumy nemajetkovej ujmy je zásada individuálneho prístupu ku každej žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy nevyhnutná. Najvyšší súd Slovenskej republiky jasne a explicitne vyjadril názor, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu a teda argumentum a fortiori sa nemôže vytvoriť ani ustálená rozhodovacia prax súdov nižšieho stupňa. Žalobca predmetný nárok žaluje ako náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je v každom prípade individuálna, čiže aj keby prijmeme názor, že došlo k porušeniu Smernice 2003/88/ES, tak stále je nutné skúmať rozsah nemajetkovej ujmy a ten nemožno nahradiť odkazmi na spomenutý princíp, resp. iné súdne rozhodnutia. Zároveň Najvyšší súd Slovenskej republiky judikoval, že nemajetkovú ujmu nemožno exaktne kvalifikovať a vyčísliť a teda spôsob, akým žalobca vypočítal svoju nemajetkovú ujmu, len maskuje svoje mzdové nároky, vo vzťahu ku ktorým žalovaný znovu poukazuje na námietku pasívnej legitimácie v zmysle svojho vyjadrenia k žalobe zo dňa 18.09.2023, nakoľko v predmetnom spore tak ako ho koncipuje žalobca, Slovenská republika nie je pasívne vecne legitimovaným subjektom.
V prvom referenčnom období počnúc aprílom 2020 až do septembra 2020 žalobca skutočne odpracoval spolu 1.201 hodín v 25,143 týždňoch, čo v priemere presne predstavuje 47,77 hodín týždenne a teda v tomto referenčnom období Smernica nebola porušená. V druhom referenčnom období počnúc októbrom 2020 až do marca 2021 žalobca skutočne odpracoval spolu 986 hodín v 19,857 týždňoch, čo v priemere predstavuje 49,66 hodín týždenne. V uvedenom referenčnom období žalobca síce prekračuje maximálny týždenný pracovný čas o 1,66 hodín týždenne, čo predstavuje približne 1 hodinu a 39 minút týždenne, avšak v tomto prípade treba podotknúť, že žalobca bol v novembri 2020, konkrétne od 06.11. až do 17.11.2020, 12 dní práceneschopný, čiže v skutočnosti v práci nebol. V decembri 2020 žalobca nebol na pracovisku v dňoch od 23.12.2020 až do 31.12.2020 (9 dní) a taktiež 01.01.2021, nakoľko ako vidieť aj z prehľadu plánu, ktorý predložil žalobca, žalobca bol SVK, čo znamená, že ide o voľno počas mimoriadnej situácie COVID-19, prostredníctvom ktorého sa chránilo zdravie a živote príslušníkov pred nákazou. Ide o čas, kedy nebol príslušník, resp. v tomto prípade žalobca, nebol práceneschopný a ani nečerpal dovolenku, no mal čas na oddych a regeneráciu, čím sa zároveň chránil pred ochorením COVID-19. Počas tohto voľno mohol venovať svoj čas rodine a oddychu. Ide o voľno nad rámec Smernice 2003/88/ES a zároveň jeho účelom bola ochrana života a zdravia príslušníkov. Ďalej v januári 2021, konkrétne od 22.01.2021 až do 31.01.2021, bol žalobca 10 dní v tomto mesiaci práceneschopný z dôvodu karantény COVID-19, to znamená, že žalobca nebol na pracovisku, ale doma. Taktiež vo februári 2021 bol žalobca nadväzujúc s januárom práceneschopný z dôvodu karantény COVID-19, to znamená, že žalobca nebol na pracovisku, ale doma ďalších 16 dní, a to konkrétne od 01.02.201 do 16.02.2021. Tieto všetky dni je nutné v zmysle článku 16 písm. b) Smernice neutralizovať, čo v prípade PN a PNK znamená odpočítanie dní v mesiaci, čím sa skresľujú výpočty priemerného týždenného pracovného času žalobcu.
Žalovaný uvádza, že pod „neutralizáciou“ sa rozumie odobratie celého predmetného dňa z referenčného obdobia, teda ako keby ani neexistoval. To znamená, že v prípade ak má referenčné obdobie šiestich mesiacov napríklad 150 dní, počas ktorých si žalobca vybral 6 dní riadnej dovolenky, označenej ako „DOV“, alebo bol žalobca 6 dní PN alebo PNK, tak tých 6 dní nezahŕňame do referenčného obdobia a teda celkové odpracované hodiny budeme deliť len 20,571 týždňami, čo predstavuje presne 144 dní namiesto 21,428 týždňami, čo predstavuje 150 dní.
V treťom referenčnom období počnúc aprílom 2021 až do septembra 2021 žalobca skutočne odpracoval spolu 1.110 hodín v 25,286 týždňoch, čo v priemere presne predstavuje 43,90 hodín týždenne a teda v tomto referenčnom období Smernica nebola porušená. V štvrtom referenčnom období počnúc októbrom 2021 až do marca 2022 žalobca skutočne odpracoval spolu 1.092,4 hodín v 22,857 týždňoch, čo v priemere presne predstavuje 47,79 hodín týždenne a teda v tomto referenčnom období Smernica nebola porušená. V piatom referenčnom období počnúc aprílom 2022 až do septembra 2022 žalobca skutočne odpracoval spolu 1.151,5 hodín v 24,857 týždňoch, čo v priemere presne predstavuje 46,32 hodín týždenne a teda v tomto referenčnom období Smernica nebola porušená. V šiestom referenčnom období počnúc októbrom 2022 až do marca 2023 žalobca skutočne odpracoval spolu 1.080 hodín v 23,571

týždňoch, čo v priemere presne predstavuje 45,82 hodín týždenne a teda v tomto referenčnom období Smernica nebola porušená.
Žalobca uvádza, že prepočet žalovaného nevychádza zo žiadnych listinných dôkaz, keďže žalovaný žiadne listinné dôkazy nepredložil. Žalovaný v tomto zmysle uvádza, že prepočty poskytlo Krajského riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Bratislave, ktorý prepočet vychádza práve z evidencie dochádzky zo systému SAP, z ktorého už samotný žalobca predložil Prehľadu plánu a preto je neúčelné ho predkladať dvakrát.
V zmysle uvedeného má žalovaný za to, že Smernica 2003/88/ES jasne vymedzuje čo je to pracovný čas a zároveň ho oddeľuje od času odpočinku. Cieľom Smernice nie je, aby sa do maximálneho týždenného pracovného času započítaval aj čas odpočinku, inak by ho nerozlišovala. Práve naopak, Smernica 2003/88/ES považuje za potrebné, aby mal pracovník dostatočný čas na odpočinku a zároveň stanovuje hranicu maximálneho priemerného týždenného pracovného času. Žalovaný upozorňuje súd prvej inštancie, že v predložených výpisoch sa nachádzajú aj hodiny času odpočinku v zmysle článku 2 ods. 2 Smernice 2003/88/ES a preto je predmetný prepočet nesprávny. Žalobca do „odpracovaných hodín“ zarátava teda aj hodiny, kedy skutočne nepracoval a teda aj samotná Smernica takéto hodiny označuje ako čas odpočinku a nie pracovný čas. Z výpočtov skutočne odpracovaných hodín je celkom zjavné, že vo vzťahu k žalobcovi Smernica nebola porušená a preto je dôvod žalobu zamietnuť, nakoľko neboli splnené predpoklady náhrady nemajetkovej ujmy.

5. Na prejednanie veci samej súd nariadil pojednávania na deň 02.09.2025 a 06.11.2025, na ktoré predvolal obe sporové strany.
Právny zástupca žalobcu na uvedených pojednávaniach uviedol, že zotrvávajú na písomných vyjadreniach. Je nesporné pasívna vecná legitimácia žalovaného. Nedošlo k správnemu prevzatiu smernice ani doposiaľ. Došlo k porušeniu európskeho práva. Smernica sa vzťahuje aj na hasičov. V príčinnej súvislosti s porušením práva vznikla žalobcovi škoda, ktorú si uplatňuje ako nemajetkovú ujmu. K rozdielnym výpočtom uvádza, že tieto súviseli s rôznymi referenčnými obdobiami. Posledným predloženým výpočtom poukazuje na prekročenie času v šesť mesačných referenčných obdobiach. Má za to, že ak smernica nebola riadne prevzatá, nie je dôvod na aplikáciu šesť mesačného referenčného obdobia.
Má za to, že v konaní preukázali pasívnu legitimáciu žalovaného, aj to, že porušil úniové právo nesprávnou transpozíciou smernice. Predložili výpočty pracovného času, s čím sa súd v rozhodnutí vysporiada. Sú splnené všetky podmienky pre vznik nároku žalobcu na náhradu škody.

Žalovaný na uvedených pojednávaniach uviedol, že nárok je nepreukázaný. Nárok má zmätočný charakter ako aj výpočet nemajetkovej ujmy, ktorý pripomína skôr mzdový nárok. Žalovaný má za to, že neboli splnené tri podmienky pre vznik zodpovednosti štátu za vznik škody v dôsledku porušenia práva EÚ. Pojem priemerný týždenný pracovný čas sa má vykladať tak, že tento sa počíta v 6 mesačných referenčných obdobiach. Žalobca neviedol žiadne skutkové tvrdenia v čom pociťoval ujmu v súkromnom a rodinnom živote. Nepreukázal ani závažnosť zásahu, ktorá by odôvodňovala nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.
K prepočtom žalobcu uvádza, že tieto sú špekulatívne. Výsluchmi nebola preukázaná priama príčinná súvislosť medzi opisovanými zásahmi a prácou nad zákonný limit. Žalobca neuviedol žiadnu spôsobenú ujmu na zdraví či závažnú ujmu na osobnom živote. Naopak z jeho výsluchu vyplynulo, že má dostatok voľného času venovať sa iným aktivitám. Z vykonaného dokazovania nevyplynula taká intenzita zásahov do osobnostných práv žalobcu, z ktorej by vyplýval nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobca sa dobrovoľne zamestnal a za stratu svojho voľného času dostáva plat. Má za to, že žalobca v konaní neuniesol dôkazné bremeno.

6. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa listinnými dôkazmi tvoriacimi obsah súdneho spisu a zistil nasledovné skutočnosti:

Personálnym rozhodnutím veliteľa hasičského a záchranného útvaru hlavného mesta SR Bratislavy, zo dňa 12.02.2010, č. 1-13/2010, bol žalobca dňom 20.02.2010 vymenovaný do funkcie hasič. Dňom 05.04.2012, rozhodnutím č. 89/2012 riaditeľa krajského riaditeľstva HaZZ v Bratislave, bol vymenovaný do stálej štátnej služby.

K podanej žalobe žalobca pripojil výplatné pásky žalobcu za obdobie od 04/2020 do 03/2023. Výplatné pásky za každý mesiac obsahujú údaje mesačného fondu pracovného času, odpracovaných dní, odpracovaných hodín ako aj hodín strávených pohotovosťou na pracovisku.
Okrem výplatných pások žalobca predložil prehľad plánu služieb za každý kalendárny mesiac od 04/2020 do 03/2023. Prehľad bol generovaný 08.04.2023 a 14.04.2023.

K podanej žalobe žalobca tiež pripojil kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa pre príslušníkov HaZZ na roky 2019 a 2020, Oznámenie Ministerstva vnútra SR o uzatvorení kolektívnej zmluvy pre rok 2021 z Vestníka MVSR zo dňa 30.12.2020, znenie kolektívnej zmluvy na rok 2021, kolektívnu zmluvu na rok 2022 a kolektívnu zmluvu na rok 2023.
Žalobca ďalej pripojil rozsudok SDEÚ vo veci C-429/09 a znenie Smernice č. 2003/88/ES, znenie nariadenia vlády č. 229/2022, znenie zákona č. 241/1993 Z.z.

Na pojednávaní dňa 02.09.2025 právna zástupkyňa žalobcu predložila výpočet priemerného týždenného služobného času žalobcu prepočítaný na 4 mesačné referenčné obdobia ako aj na 6 mesačné referenčné obdobia. Podľa výpočtov žalobcu týkajúcich sa 6 mesačných referenčných období, k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného služobného času žalobcu došlo v 3 zo 6 referenčných období, a to v referenčnom období máj až október 2020 – 49,82 hodín, november 2020 až apríl 2021 – 54,08 hodín, november 2021 až apríl 2022 – 51,11 hodín. Priemerný týždenný služobný čas za celé obdobie vypočítala ako 49,09 hodín.

7. Súd vykonal výsluch žalobcu. Uviedol, že robia 24ky, započítava sa im len 16 hodín pracovného času. 8 hodín je pohotovosť, kedy musia byť na stanici k dispozícii v rovnošate a do minúty pripravený na výkon služby. Oni sa ohradzujú tým, že pohotovosť je doba odpočinku. Lenže to nie je odpočinok, niekedy 1x, niekedy 5x za noc nás počas pohotovosti budí poplachová zvučka a ohlasovanie výjazdu. Sú rozdelení na viacero vozidiel. Nie vždy ide jeho vozidlo na výjazd ale budia sa všetci. Po službe človek musí ísť domov a dospávať. Oberá sa tak o čas odpočinku. Je vášnivý rybár, rád chodí na štvorkolke, bicykluje, behá, venuje sa športu a tento čas mu je odobratý. Aj s partnerkou turistika, voľnočasové aktivity.
Pracuje od februára 2010, najskôr bol hasič záchranár, teraz je interný strojník. V čase keď nastupoval do zamestnania vedel že bude pracovať v trojzmennej prevádzke, toto je však dlhodobý problém. Stále len sľubujú, že bude štvorzmenná prevádzka, bude viac voľna, ale nič sa nezmenilo. Zmenu zamestnania nezvažoval, napĺňa ho to, chodí do práce rád. Na otázku, do akej miery je dodržiavaný a rešpektovaný plán služieb uviedol, že to sa neustále mení, je niekoľko verzii. Robí sa na mesiac dopredu, oboznamuje sa na tri dni pred začatím mesiaca ale počas mesiaca dôjdu školenia, výcviky a čokoľvek takže ten plán sa za pochodu mení. Dovolenky si plánuje vopred, je s tým ale problém, ak sú rôzne výcviky, dovolenka sa prerušuje a prekladá. Na otázku, či sa mu stalo, že keď mal naplánované voľnočasové aktivity musel ich zrušiť uviedol, že áno, musel aj zrušiť dovolenku v zahraničí kvôli stavu, keď išli do Grécka, situácia sa zmenila zo dňa na deň. Bolo to zvolávanie do roboty, že sa jedná o nadčas. Potom bola verzia, že ste v robote a nie ste v robote na dvanásť hodín, že ste v robote len keď pípne výjazd, čiže s tým sa operatívne pracuje. Za rok si celú dovolenku nestihne vybrať, z minulého roka si preniesol 10 dní. Tento rok si prvú vybral len teraz.
Žalobu podal až teraz lebo sľubovali xy rokov zmenu a nič sa nezmenilo tak to skúsil. Na otázku, v akej konkrétnej oblasti života pociťuje ujmu uviedol, že je oberaný o jeho osobný čas s tým, že na druhý deň po smene musí regenerovať, dospávať. Na službe to funguje tak, že má nočnú pohotovosť, kedy je zamestnávateľovi k dispozícii. Do jednej minúty po poplachu musia byť pripravení pri aute. Lenže tam nie je ten oddych počas nočnej pohotovosti. Sú rozdelení na posádky ale nie vždy idú všetky autá spolu ale budia sa všetci. Pri nástupe do služby bol oboznámený s podmienkami, ale od roku 2010 sa stále hovorí o 12 hodinových smenách, ale odôvodnili im to tak, že keby mali ísť na dvanástky, tak potrebujú ďalších 1 200 ľudí, čo oni nedajú dokopy. Na otázku, či je spokojný s finančným ohodnotením v zbore uviedol, že áno. Na otázku, či v žalovanom období vykonával aj inú zárobkovú činnosť uviedol, že áno, ale len 5 hodín týždenne pomocné práce v jednej firme. Zdravotné prehliadky prešiel s dobrým výsledkom, zdravotné ťažkosti nemá. Konflikty v rodine nemá ale ten čas, ktorý nevedia tráviť spolu im chýba. Predĺžený víkend neexistuje.
Na otázku, kedy vykonával pomocné práce uviedol, že to stále pretrváva v Malackách, robí v kovošrote pomocné práce. Trvalý pobyt má v Gajari. Pôsobí na hasičskej stanici v Petržalke. Vo vzťahu s partnerkou je už 11 rokov, majú 17 mesačné dieťa. Dieťa má dobrý zdravotný stav. Partnerka pracuje na Okresnom súde Malacky, žijú spoločne v jednej domácnosti. Na otázku, keby ten spomínaný čas mal k dispozícii, ako by ho trávil uviedol, že každé ráno chodí behať a potom by teoreticky mohol aj

po smene. Ale on cez pohotovosť nespí a príde domov a musí ísť spať. Cez víkendy chodí na turistiku a cyklistiku s partnerkou. Chodia spolu aj na ryby. On sám len športuje a beháva. Na otázku, či má okruh priateľov uviedol, že áno, stretávajú sa keď nie je v práci aj každodenne, sú to blízki priatelia ako rodina. Na stretnutí si posedia, dajú si kávu, porozprávajú sa aj si pomôžu keď treba. Ide o dlhodobé priateľstvá. Na otázku akú ďalšiu rodinu má uviedol, že má mamu, otca aj sestru. Stretáva sa s nimi keď je čas ale často v rámci návštev, spoločných aktivít, kúpaliská, prechádzky.

8. Súd vykonal výsluch partnerky žalobcu D. E.. Tá uviedla, že je priateľka žalobcu 13 rokov, žijú spolu v domácnosti 9 rokov, majú 19 mesačné dieťa. Prácu hasiča vykonával už v čase, keď spolu začali žiť. Máva službu každý tretí deň a trvá 24 hodín, čiže 11 dní v mesiaci. Okrem pravidelných služieb má aj iné pracovné povinnosti. Výcviky alebo rôzne preskúšania, nie vždy im to vyšlo počas pracovnej doby, mávajú psychotesty každý rok. Priateľ je aj šofér, čiže má aj preskúšanie vodičského preukazu každé dva roky plus chodia na Lešť a výcvik trvá týždeň. Na otázku, ako si organizujú spoločný čas uviedla, že je to veľmi zložité, pretože hasičov je málo, tým pádom je ťažké získať dovolenku a plánujú si dovolenky pol roka dopredu a tým pádom akákoľvek situácia nastane, je to veľmi zložité. Ďalšie má vplyv na to, ako tá nočná pohotovosť a ten pracovný deň vyzerá, keď majú napríklad školenie v práci, potom majú výjazdy, lebo oni sú najväčšia hasičská stanica kde by ich malo byť 24, bolo ich len 13, teraz 16 a tým že ich je málo, musí byť skoro stále v práci a je ťažké, aby si zobral dovolenku. Keď je ťažký deň a sú výjazdy v noci, kvalita spánku nie je taká ako doma, pretože funguje to tak, že zaznie zvučka, rozsvieti sa celá stanica a následne sa dozvedia, ktorý stroj ide na výjazd. Pri každom výjazde je hore. Ďalšia vec je, že na posteli spávajú minimálne traja hasiči a nie je dávno kedy mali ploštice. Ďalej uvádza, že si musia robiť sami aj sanitu. Sami si musia umývať sprchy a toalety, lebo upratovačku najprv nemali, teraz im ju dali ale chodí len raz za týždeň. Keď má plný pracovný deň, má toho viac ako iní hasiči. Stalo sa aj to, že musí po desiatej ešte ísť umývať aj toalety. Keď zazvoní zvučka a zistia kto má ísť na výjazd, musia byť do minúty v aute, čiže sa v práci nevyspí. Keď je služba náročná alebo aj nie, v práci sa nevyspí takže chodí domov unavený, čo znamená že po práci si musí ísť ľahnúť, keď niekde treba ísť musí šoférovať ona, nie všetky prípady sú rovnaké a býva unavený. Teraz veľmi nechce rozprávať o prípadoch, ale mal ťažké prípady, kedy sa musel rozhodovať, či prežije matka alebo dieťa. Na otázku, či zvažoval zmenu zamestnania uviedla, že on je srdcom hasič. Keby ministerstvo nemalo takých zamestnancov, nepracoval by nikto, pretože finančné ohodnotenie je nulové na takú ťažkú prácu. Či už ide o nízku odmenu za služobnú pohotovosť. Nikto z nich to nerobí pre peniaze. Mali problém s počatím, na čom sa podpísala aj jeho práca kvôli ktorej mal stres.
Na otázku, či práca ovplyvnila ich vzťah v zmysle konfliktov uviedla, že v niektorej miere niekedy áno, nakoľko po smene niekedy nie je schopný na vážnejšie debaty, je unavený, nestretáva sa s jej rodinou, čo jej prekáža, takže áno, boli situácie. Na otázku, ako sa stará žalobca o dieťa uviedla, že je 11 dní v práci, keď dôjde, je unavený, miera pomoci je menšia, poväčšine je na malú sama. Majú dom, keď aj treba okolo domu niečo urobiť, je na to málo času. Čo sa týka lekárov a všetko ohľadne dieťaťa, vybavuje ona. Žalobca je rokmi unavenejší. Nezvláda po smene fungovať. V ten deň musí oddychovať, býva podráždenejší, čo je spôsobené nedostatkom odpočinku a stresu. Štúdie dokazujú takéto následky. Dlhodobo nespí. Na tele nie sú vidieť známky ani na psychike, ale môžu sa postupom času prejaviť. Je to dlhodobý proces, nedá sa preukázať pred súdom. Prácu vykonáva 14 alebo 15 rokov. Malo by sa myslieť na to, že zachraňuje životy a odpočinok je dôležitý. Na otázku, aké spoločné aktivity vykonávajú so žalobcom uviedla, že chodili na turistiku, ona je poľovníčka. Keď bol mladší chodili na turistiku, teraz nechodia nikam. Po smene nie je schopný nikam ísť. Keď je pre malú aj divadlo, on sa ho nejde zúčastniť, lebo je unavený. Keď boli pozvaní na akciu, nešli. Všetky rodinné oslavy sa podriaďujú jemu podľa smeny.
Na otázku, či sa žalobca niekedy sťažoval na pracovné podmienky uviedla, že áno, nemajú čistiace prostriedky napríklad, v matracoch majú ploštice, nemajú prácu platenú v zmysle zákona ale stáva sa, že ich pošlú na nejakú akciu, nedávno boli na akcii, bol tam asi 6 hodín a nemal to zaplatené, aj keď to zaplatené mať mal. Čo sa týka ohodnotení, dosť sa tam s tým manipuluje, keď ich zavolajú do pohotovosti, majú to platené klasicky. Keď boli hasiči vyslaní do Grécka, platené to mal len šofér. Ostatní to platené nemali, a museli si dorábať hodiny.

9. Po právnej stránke posúdil súd vec nasledovne:

Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev

a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2.

Podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Podľa ods. 5 preambuly Smernice 2003/88/ES, všetci pracovníci by mali mať primeranú dobu odpočinku. Pojem odpočinok sa musí vyjadriť v jednotkách času, t.j v dňoch, hodinách, resp. ich častí. Pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. V tejto súvislosti je potrebné tiež zaviesť maximálnu hranicu týždenného pracovného času.

Podľa ods. 10 preambuly Smernice 2003/88/ES, situácia pracovníkov, ktorí pracujú v noci alebo na zmeny, vyžaduje, aby sa úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia prispôsobila povahe ich práce a aby organizácia a fungovanie služieb a ochrany a prevencie a zdroje boli účinné.

Podľa ods. 14 preambuly Smernice 2003/88/ES, určité normy ustanovené v ostatných nástrojoch spoločenstva, ktoré súvisia napríklad s dobou odpočinku, pracovným časom, ročnou dovolenkou a nočnou prácou pre určité kategórie pracovníkov, by mali mať prednosť pred ustanoveniami tejto smernice.

Podľa ods. 15 preambuly Smernice 2003/88/ES, vzhľadom na otázku, ktorá pravdepodobne vznikne v podniku pri organizovaní pracovného času sa zdá, že je žiaduce zabezpečiť pružnosť pri uplatňovaní určitých ustanovení tejto smernice a súčasne zabezpečiť dodržiavanie zásad ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov.

Podľa ods. 16 preambuly Smernice 2003/88/ES, treba ustanoviť, že členské štáty alebo sociálni partneri môžu uplatniť odchýlky z určitých ustanovení. Ako všeobecné pravidlo v prípade odchýlky, musia príslušní pracovníci dostať rovnocennú náhradnú dobu odpočinku.

Podľa článku 1 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času.

Podľa článku 1 ods. 3 smernice 2003/88/ES táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

Podľa článku 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES, pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou.

Podľa článku 2 ods. 2 Smernice 2003/88/ES, čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

Podľa čl. 6 Smernice 2003/88/ES, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov: a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi, b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

Podľa čl. 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES, členské štáty môžu ustanoviť pre uplatňovanie článku 6 (maximálny týždenný pracovný čas) referenčné obdobie nepresahujúce štyri mesiace. Doby platenej ročnej dovolenky priznané v súlade s článkom 7 a doby pracovnej neschopnosti sa nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne.

Podľa čl. 17 ods. 2 smernice 2003/88/ES odchýlky uvedené v odsekoch 3, 4 a 5 sa môžu prijať prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení alebo prostredníctvom kolektívnych zmlúv alebo dohôd medzi sociálnymi partnermi za predpokladu, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo že vo výnimočných prípadoch, keď nie je z objektívnych dôvodov možné poskytnúť rovnocenný náhradný čas odpočinku, sa dotknutým pracovníkom poskytne primeraná ochrana.

Podľa čl. 17 ods. 3 písm. c) bod iii) smernice 2003/88/ES v súlade s odsekom 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky článkov 3, 4, 5, 8 a 16 v prípade činností spojených s potrebou nepretržitej služby alebo výroby, najmä služby tlače, rádia, televízie, filmovej tvorby, pôšt a telekomunikácií, sanitky, protipožiarne služby a služby civilnej ochrany.

Podľa čl. 17 ods. 5 smernice 2003/88/ES, pokiaľ ide o článok 16 písm. b) odchýlky uvedené v prvom pododseku sa povolia za predpokladu, že referenčné obdobie nepresiahne 12 mesiacov počas prvej časti prechodného obdobia ustanoveného v piatom pododseku a šesť mesiacov po ňom.

Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore, v znení účinnom do 31.10.2024 (ďalej len zákon č. 315/2001 Z.z.), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu.

Podľa § 85 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z,. služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov.

Podľa § 86 ods. 2 zákona č. 315/2001 Z.z., pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej služobnej pohotovosti v miest vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

Podľa § 91 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času.

Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa §86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

Podľa § 92 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z.z., na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času v mieste vykonávania štátnej služby.

Podľa § 103 ods. 5 zákona č. 315/2001 Z.z., príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

Podľa § 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z., ak je príslušníkovi podľa §92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja.

Podľa § 122 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z.z., náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávania štátnej služby je štátnou službou nadčas.

Podľa § 193 zákona č. 315/2001 Z. z. na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 40 ods. 11, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej

vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 152c, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4, § 232 až 240 a § 250b ods. 6 a 7 Zákonníka práce.

Podľa § 85 ods. 9 Zákonníka práce, priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce, čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (ďalej len „zákon č. 575/2001 Z. z.“) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre Policajný zbor a Hasičský a záchranný zbor.

10. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že žaloba žalobcu je čiastočne dôvodná a preto jej súd v časti vyhovel.

11. Predmetom uvedeného konania bolo posúdenie, či žalobcovi na základe ním tvrdených skutočností vznikol voči žalovanému nárok na náhradu škody, spočívajúci v nemajetkovej ujme spôsobenej žalobcovi za porušenie jeho práva na maximálny týždenný pracovný čas s poukazom na čl. 6 písm. b) smernice, ktorý podľa žalobcu nebol dostatočne prebratý do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z.z.
Sporným medzi stranami, okrem samotnej skutočnosti, či boli v danom prípade splnené všetky predpoklady pre vznik nároku na náhradu škody, bola aj otázka vecnej pôsobnosti Smernice 2003/88/ES, teda či je aplikovateľná aj pre štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, ďalej tiež, či je žalovaný pasívne vecne legitimovaný a sporným takisto bol spôsob vyčíslenia požadovanej nemajetkovej ujmy zo strany žalobcu, keď mal žalovaný za to, že žalobca podanou žalobou požaduje náhradu mzdových nárokov.

12. Pokiaľ ide o otázku pasívnej legitimácie žalovaného, súd uvádza, že v danom prípade si žalobca ako jednotlivec poškodený porušením práva EÚ uplatnil náhradu škody voči Slovenskej republike ako členskému štátu EÚ. Nakoľko v danom prípade žalobca žaluje na tom podklade, že nedošlo k správnej transpozícii Smernice, štát – Slovenská republika ako zodpovedný subjekt, musí byť v konaní zastúpený tým ústredným orgánom štátnej správy, ktorý zodpovedá za faktickú implementáciu únijného práva do vnútroštátneho poriadku, do ktorého daná oblasť patrí, ktorým v súlade s ust. § 11 písm. c) zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov je Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, do pôsobnosti ktorého patrí aj správa a riadenie Hasičského a záchranného zboru SR.
Podľa čl. 29 smernice je táto smernica adresovaná členským štátom, pričom žalovaný ako členský štát Európskej únie a adresát smernice po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej a aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V prípade že žalovaný túto povinnosť nesplní, je zodpovedný aj za nesprávnu aplikáciu smernice, pokiaľ k nesprávnej aplikácii smernice došlo v dôsledku jej nesprávneho prebratia do právneho poriadku. Keďže žalobca sa žalobným nárokom domáha náhrady škody spočívajúcej v nemajetkovej ujme z

titulu porušenia práva Európskej únie členským štátom Európskej únie, žalovaný Slovenská republika, v mene ktorej koná ústredný orgán verejnej správy, a to ministerstvo vnútra, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre hasičský a záchranný zbor, disponuje pasívnou vecnou legitimáciou. Námietku žalovaného o jej nedostatku preto súd neposúdil ako dôvodnú. Zároveň súd dáva na vedomie, že z ustálenej judikatúry SD EÚ vyplýva, že členský štát je zodpovedný za správnu transpozíciu práva EÚ do vnútroštátneho právneho poriadku a za jeho dodržiavanie a vymáhanie. Z judikatúry SD EÚ tiež vyplýva, že čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES (predtým čl. 6 ods. 2 smernice Rady 93/104/ES) má tzv. vertikálny priamy účinok, t. j. jednotlivec má právo odvolávať sa na toto ustanovenie v konaní pred vnútroštátnym súdom voči štátu aj v prípade, ak štát neprebral smernicu do vnútroštátneho právneho poriadku v stanovenej lehote alebo ju neprebral správne (porovnaj rozhodnutie SD EÚ vo veci C-397/01 až C-403/01, Pfeiffer a spol. v. Deutsches Rotes Kreuz, Kreisverband Waldshut eV).

13. Žalovaný ďalej namietal, že smernica by sa nemala na činnosť žalobcu aplikovať. K argumentácii žalovaného súd uvádza, vychádzajúc z judikatúry Súdneho dvora EÚ, že z rozsahu úpravy Smernice nie sú vyňatí ani hasiči, ako to tvrdil žalovaný v rámci svojej obrany. Súdny dvor EÚ konštatoval, že článok 6 písm. b) Smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva EÚ s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže sa jedná o minimálnu požiadavku určenú na zabezpečenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy, od ktorej sa v prípade neprebratia čl. 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú išlo vo veci samej (k otázke pôsobnosti smernice aj na príslušníkov hasičského a záchranného zboru pozri aj rozhodnutia Súdneho dvora EÚ C-397/01, C-403/01, C-429/09, C-518/15).
Súdny dvor judikoval, a to opakovane, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 bod 95.) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (rozsudok C-437/08 bod 27.). Z uvedeného dôvodu súd posúdil ako právne irelevantnú aj námietku žalovaného ohľadne pôsobnosti smernice na služobný pomer príslušníkov hasičského a záchranného zboru. O tom, že smernica 2003/88/ES má dopadať aj na príslušníkov Hasičského a záchranného zboru, svedčí aj tá prostá skutočnosť, že zákon č. 315/2001 Z. z. vo svojej prílohe č. 4 zaradil túto smernicu medzi právne záväzné akty EÚ preberané týmto zákonom.

14. V konaní sa žalobca domáhal voči žalovanému priznania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na tom skutkovom základe, že porušením čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES dochádzalo v žalovanom období, ktoré žalobca vymedzil ako tri roky spätne pred podaním žaloby, teda za obdobie od 04/2020 do 03/2023, k porušeniu práv žalobcu vyplývajúcich z únioového práva a porušeniu jeho osobnostných práv.
Z rozhodovacej praxe Súdneho dvora EÚ vyplýva, že pre vznik zodpovednosti členského štátu za ujmu spôsobenú jednotlivcovi za porušenie právnej normy EÚ je potrebné kumulatívne splnenie nasledovných troch podmienok: 1.) cieľom porušenej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, 2.) porušenie takejto normy muselo byť dostatočne závažné a 3.) medzi porušením a škodou spôsobenou jednotlivcom musí existovať priama príčinná súvislosť (rozsudok Súdneho dvora EÚ C-429/09 vo veci Günter Fußc/a Stadtt Halle, C-118/08 Transportes Urbanos c/a Servicious Generales). Uvedené podmienky musia byť splnené aj vtedy, ak škoda bola spôsobená v dôsledku prijatia legislatívneho alebo administratívneho aktu, ktorý bol prijatý v rozpore s komunitárnym právom, a to bez ohľadu na charakter subjektu, ktorý tento akt prijal. Zodpovednosť členského štátu v prípade porušenia únioového práva je absolútna a objektívna, členský štát nemá k dispozícii žiadne exkulpačné ani liberačné dôvody, a to bez ohľadu na skutočnosť, ktorý orgán v mene členského štátu škodu jednotlivcovi spôsobil.

15. V zmysle čl. 2 ods. 1 smernice 2003/88/ES je pracovný čas definovaný ako akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou. V zmysle čl. 2 ods. 2 smernice 2003/88/ES čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Pojmy „pracovný čas“ a „čas odpočinku“ v zmysle smernice sa nemôžu vykladať z hľadiska požiadaviek rôznych právnych úprav členských štátov, ale predstavujú pojmy práva EÚ, ktoré je potrebné definovať na základe objektívnych znakov a pri zohľadnení systému a cieľa uvedenej smernice. Iba takýto autonómny výklad zaručí smernici plnú účinnosť, ako aj jednotné uplatňovanie uvedených pojmov vo všetkých členských štátoch (porovnaj

rozhodnutie SD EÚ vo veci C-151/02, Landeshauptstadt Kiel v. Norbert Jaeger). Z judikatúry SD EÚ pritom jasne vyplýva, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle smernice 2003/88/ES, a teda že tento pojem bráni vnútroštátnej právnej úprave stanovujúcej priemerný týždenný pracovný čas, ktorý vzhľadom na to, že zahŕňa takéto obdobia pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, prekračuje maximálnu týždennú hranicu upravenú v článku 6 písm. b) uvedenej smernice (porovnaj rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09, Günter Fuß v. Stadt Halle).

16. Z vyššie citovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z.z. vyplýva, že služobná pohotovosť sa nepovažuje za súčasť služobného času (§§ 85 a 86 zákona č. 315/2001 Z.z.), keďže táto bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby (pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času) v rámci rozvrhnutia služobného času (§ 92 zákona č. 31/2001 Z.z.). Ak počas trvania služobnej pohotovosti došlo k vykonaniu štátnej služby, takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas (§ 122 zákona č. 315/2001 Z.z.). Finančné odmeňovanie za služobnú pohotovosť nie je služobným príjmom, ale ide o osobitný typ finančnej náhrady (§§ 103 a 122 zákona č. 315/2001 Z.z.). Z ustanovenia § 193 zákona č. 315/2001 Z.z. (v spojení s ustanovením § 12 ods. 6 zákona č. 315/2001 Z.z.) výslovne vyplýva, že na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru sa neaplikuje okrem iných ustanovení ani ustanovenie § 96 ods. 2 Zákonníka práce, v zmysle ktorého platí, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že smernica 2003/88/ES (čl. 6 písm. b) v spojení s čl. 2 ods. 1 smernice) nebola vo vzťahu k príslušníkom Hasičského a záchranného zboru správne prevzatá do slovenského právneho poriadku. Táto skutočnosť však sama o sebe bez ďalšieho nemôže založiť nárok žalobcu na náhradu škody či nemajetkovej ujmy. Aby takýto nárok vznikol, musia byť splnené všetky predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu či za nemajetkovú ujmu spôsobenú porušením práva EÚ (pozri vyššie).

17. Pokiaľ ide o druhú podmienku, podľa judikatúry SD EÚ dostatočne závažné porušenie práva Únie je také, ktoré v zjavnom rozpore s judikatúrou SD EÚ v danej oblasti. Nakoniec, pokiaľ ide o tretiu podmienku vzniku zodpovednosti štátu z dôvodu porušenia práva Únie, vnútroštátnemu súdu prislúcha, aby overil, či existuje priama príčinná súvislosť medzi uvedeným porušením čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES a škodou, ktorá vznikla jednotlivcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený týmto ustanovením dodržaný. Možno teda ustáliť, že pracovník, ktorý ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora odpracoval priemerný týždenný pracovný čas presahujúci priemerný týždenný pracovný čas stanovený v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, sa môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti (orgánov) dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia tohto ustanovenia (pozri rozhodnutie SD EÚ vo veci C-429/09, Günter Fuß v. Stadt Halle).

18. Aplikáciou vyššie uvedených zásad na konkrétne okolnosti prejednávaného prípadu konajúci súd konštatuje, že žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru sa môže žalobou voči štátu domáhať náhrady škody (nemajetkovej ujmy), ktorá mu mala vzniknúť nesprávnou transpozíciou čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho právneho poriadku. Toto porušenie práva EÚ hodnotí súd ako dostatočne závažné, keďže judikatúra SD EÚ v tomto smere je jednoznačná a dlhodobo ustálená (pozri vyššie). Konajúcemu súdu preto zostávalo posúdiť, či bola splnená tretia podmienka vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú žalobcovi porušením práva EÚ, a to existencia priamej príčinnej súvislosti medzi nesprávnou transpozíciou čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES do vnútroštátneho právneho poriadku a ujmou, ktorá mala žalobcovi vzniknúť v dôsledku straty času na odpočinok, jeho osobný život, rodinu a voľnočasové aktivity.

19. Samotné porušenie práva EÚ spočívajúce v nesprávnej či neúplnej transpozícii smernice do vnútroštátneho právneho poriadku ešte jednotlivcovi automaticky nezakladá nárok na poskytnutie primeranej náhrady v peniazoch. Jednotlivcovi musí v priamej príčinnej súvislosti s týmto porušením vzniknúť konkrétna škoda či nemajetková ujma. Dôkazné bremeno ohľadom preukázania vzniku konkrétnej škody či nemajetkovej ujmy zaťažovalo žalobcu, ktorý z preukázania tejto skutočnosti vyvodzoval pre seba priaznivé právne dôsledky (a síce úspech v tomto spore). Žalobca v tomto konaní dôkazné bremeno uniesol, keď na podklade vykonaného dokazovania mal súd za preukázanú priamu príčinnú súvislosť medzi nesprávnou transpozíciou čl. 6 písm. b) smernice a ujmou, ktorá v dôsledku straty voľného času žalobcovi vznikla.

20. Podanou žalobou sa žalobca domáhal náhrady nemajetkovej ujmy za obdobie od apríla 2020 do marca 2023. Žalobca konštatoval, že za celé žalované obdobie odpracoval priemerný služobný čas v trvaní 55,50 hodín týždenne. Na pojednávaní dňa 02.09.2025 pripojil ďalší prepočet týždenného služobného času, v ktorom uviedol, že za celé obdobie žalobca priemerne odpracoval 49,09 hodín. Hoci poskytol prepočet pracovného času zohľadňujúc aj 6mesačné referenčné obdobia, poukazoval že výpočet odpracovaných hodín žalobcu nemožno počítať ako priemer v 6 mesačnom referenčnom období, pretože ustanovenia smernice o referenčnom období neboli do vnútroštátneho poriadku transponované.
Za účelom preukázania odpracovaných hodín žalobcu v žalovanom období, žalobca predložil do konania ako listinný dôkaz výplatné pásky za každý mesiac obdobia ako aj prehľad plánu služieb žalobcu za celé žalované obdobie. Správnosť údajov uvedených v predložených listinných dôkazoch žalovaný nijako nerozporoval, preto pri výpočte priemerného týždenného pracovného času súd vychádzal z uvedených, medzi stranami nesporných listinných dôkazov.

21. Pri výpočte priemerného týždenného pracovného času žalobcu vychádzal súd zo šesťmesačného referenčného obdobia (v zmysle čl. 16 a čl. 17 smernice 2003/88/ES), ktoré vo vzťahu k protipožiarnym službám a službám civilnej ochrany smernica 2003/88/ES výslovne pripúšťa a ustanovenie § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. výslovne stanovuje. Súd sa nestotožnil s námietkou žalobcu, že priemerný týždenný čas nemožno posudzovať v referenčnom období. Maximálny priemerný týždenný pracovný čas v zmysle čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES sa v súlade s čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES počíta za obdobie nepresahujúce štyri mesiace (tzv. referenčné obdobie), pričom v čl. 17 ods. 2, ods. 3 písm. c) bod. iii) a ods. 5 smernice 2003/88/ES je umožnená odchýlka od tohto ustanovenia v prípade nepretržitých činností spojených s potrebou nepretržitej služby ako sú napr. protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Táto odchýlka spočíva v tom, že referenčné obdobie pre výpočet maximálneho priemerného týždenného pracovného času nepresiahne šesť mesiacov. Uvedená odchýlka bola podľa názoru konajúceho súdu prevzatá do ustanovenia § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., v zmysle ktorého nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Aj keď zákon č. 315/2001 Z. z. nepoužíva tú istú terminológiu ako smernica 2003/88/ES, z obsahového hľadiska nemôže ísť o nič iné, keďže ide o stanovenie obdobia, na ktoré sa rozpočítava (rozvrhuje) nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas pritom znamená práve to, že v určitých obdobiach (týždňov či mesiacov) služobný čas príslušníkov prevyšuje určený služobný čas, zatiaľ čo v iných obdobiach je naopak nižší, aby potom v priemere zodpovedal určenému služobnému času. To je aj presne význam referenčného obdobia v zmysle čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES.

22. Pre účely výpočtu pracovného času súd vychádzal z predložených plánov služieb žalobcu ako aj z predložených výplatných pások. Z predložených výplatných pások súd mohol určiť, koľko presne odpracovaných hodín + hodín strávených pohotovosťou na pracovisku mal žalobca v danom mesiaci a zároveň plány služieb žalobcu umožnili presný prehľad odpracovaných dní žalobcu v konkrétnom mesiaci, počet dní čerpania dovolenky, počet dní pracovnej neschopnosti či iných prekážok v práci, ktoré je potrebné pri výpočte zohľadniť v súlade so smernicou. Žalobca autenticitu predložených výpisov z plánu služieb nijako nenamietal, sám vyslovene na ne v písomnom vyjadrení z 21.03.2024 odkazoval, keď uviedol, že z dochádzkového systému samotný žalobca predložil prehľadu plánu služieb, preto považoval za neúčelné ho predkladať dvakrát. Súd preto nemal dôvod pochybovať o správnosti údajov z nich vyplývajúcich.
Celkový odpracovaný čas súd zistil ako súčet služobného času stráveného na pracovisku, resp. prácou a času služobnej pohotovosti z výplatných pások, nakoľko len tento čas bol žalobca k dispozícii svojmu zamestnávateľovi pre výkon práce. Priemerný týždenný pracovný čas potom súd vypočítal (pre šesťmesačné obdobia) ako podiel počtu odpracovaných hodín v danom období a počtu týždňov (t. j. sedemdňových období) pripadajúcich na dané obdobie.
Pri výpočte priemerného týždenného pracovného času žalobcu súd nezohľadňoval (neutralizoval) obdobie platenej dovolenky a obdobie pracovnej neschopnosti, keďže v zmysle čl. 16 písm. b) smernice 2003/88/ES sa doby platenej ročnej dovolenky a doby pracovnej neschopnosti nezahŕňajú alebo sú pri výpočte priemeru neutrálne. Právo EÚ jednoznačne stanovuje, že pri výpočte maximálneho priemerného týždenného pracovného času sa obdobie platenej dovolenky a obdobie pracovnej neschopnosti nezohľadňuje (je neutrálne). Ustanovenie § 97 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. hovorí len toľko, že pre pracovnoprávne účely (napr. pre účely mzdy či sociálneho zabezpečenia) sa ako vykonávanie štátnej

služby posudzuje aj čas čerpania dovolenky či dočasnej pracovnej neschopnosti. Toto ustanovenie v žiadnom prípade nehovorí, že čerpanie dovolenky či dočasná pracovná neschopnosť je služobným časom, počas ktorého príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu (porovnaj § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Konajúci súd sa v tejto súvislosti v celom rozsahu stotožňuje s argumentáciou žalovaného, že je potrebné rozlišovať medzi pracovným (služobným) časom a fondom pracovného (služobného) času. Fond pracovného času je len teoretické číslo, vyjadrujúce koľko pracovných hodín základného pracovného času má zamestnanec k dispozícii v mesiaci pri jeho spôsobe rozvrhnutia. Nehovorí však nič o tom, koľko z toho zamestnanec v mesiaci aj reálne odpracoval.

23. Súd teda pri výpočte priemerného týždenného pracovného času žalobcu nezohľadňoval (neutralizoval) obdobie platenej dovolenky a to vrátane voľna z kolektívnej zmluvy (SVP) a dodatkovej dovolenky (DOD), keďže aj tieto podľa názoru súdu napĺňali definíciu platenej ročnej dovolenky v zmysle čl. 16 písm. b) v spojení s čl. 7 ods. 1 smernice 2003/88/ES. Podľa názoru súdu je v tomto smere nerozhodné, či nárok na platenú dovolenku (platené voľno) vyplýva zo zákona alebo z kolektívnej zmluvy. Ako pracovnú neschopnosť, ktorú súd pri výpočte takisto nezohľadňoval, súd posudzoval návštevu lekára (LEK) ako aj dočasnú práceneschopnosť (PN, karanténu, OČR, sprevádzanie člena rodiny), keďže všetky tieto prípady obsahovo napĺňajú pojem pracovná neschopnosť.

24. Vychádzajúc z uvedeného potom súd v rámci jednotlivých mesiacov sledovaného obdobia dospel k nasledovným výpočtom pracovného času žalobcu:
- V mesiaci apríl 2020 žalobca odpracoval celkovo 225,33 hodín (služobný čas + čas služobnej pohotovosti). Mesiac apríl 2020 mal 30dní, čo je 4,28 týždňa.
- Máj 2020, 190,41 odpracovaných hodín, mesiac mal 31 dní. V danom mesiaci žalobca čerpal 2 dni dovolenky (neutralizácia), pre účely výpočtu priemerného týždenného času je preto potrebné vychádzať z počtu 29 dní (4,14týždňa).
- Jún 2020, 211,62 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca – 2 dni dovolenky, 28 dní pre účely výpočtu = 4 týždne.
- Júl 2020, 212,50 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 1 deň dovolenka (neutralizácia). 30 dní pre účely výpočtu = 4,28 týždňa.
- August 2020, 168 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 3 dovolenka, teda 28 dní, čo je 4 týždne.
- September 2020, 233 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (apríl 20 – September 20), žalobca celkovo odpracoval 1240,86 hodín v rámci celkového počtu 24,98 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 49,67 odpracovaných hodín týždenne. V uvedenom referenčnom období došlo prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou.

- V mesiaci Október 2020 žalobca odpracoval celkovo 192 hodín, 31 dní mesiaca – 2 dni dovolenky, pre účely výpočtu mal mesiac 29 dní = 4,14 týždňa.
- November 2020, 168 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca – 12 dní PN (neutralizácia), teda 18 dní, čo je 2,57 týždňa.
- December 2020, 242 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 9 dní karanténna PN z dôvodu COVID19, to je 22 dní, čo predstavuje 3,14 týždňa.
- Január 2021, 168 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 11 dní karanténna PN z dôvodu COVID19, čo je 2,85 týždňa.
- Február 2021, 72 odpracovaných hodín, 28 dní mesiaca – 16 dní PN – 1 dovolenka, teda 11 dní mesiaca, čo je 1,57 týždňa.
- Marec 2021, 202,57 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 1 dovolenka, - 1 LEK ošetrenie, teda 29 dní, čo je 4,14 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (Október 20 – Marec 21), žalobca celkovo odpracoval 1044,57 hodín v rámci celkového počtu 18,41 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 56,739 odpracovaných hodín týždenne. V danom referenčnom období došlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou.

- V mesiaci apríl 2021 žalobca odpracoval celkovo 209,01 hodín, 30 dní mesiaca – 1 deň dovolenky, pre účely výpočtu 29 dní mesiaca, čo je 4,14 týždňa.

- Máj 2021, 185 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 1 deň LEK ošetrenie, - 1 deň voľno z kolektívnej zmluvy, to je 29 dní, čo je 4,14 týždňa.
- Jún 2021, 194,90 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.
- Júl 2021, 168,01 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 2 dni dovolenky, 29 dní pre účely výpočtu = 4,14 týždňa.
- August 2021, 144 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 5 dní dovolenky, teda 26 dní, čo je 3,71 týždňa.
- September 2021, 216 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (apríl 21 – September 21), žalobca celkovo odpracoval 1116,92 hodín v rámci celkového počtu 24,69 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 45,23 odpracovaných hodín týždenne. K prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou nedošlo.

- V mesiaci Október 2021 žalobca odpracoval celkovo 192 hodín, 31 dní mesiaca – 1 deň PN. Pre účely výpočtu mal mesiac 30 dní = 4,28 týždňa.
- November 2021, 233,28 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.
- December 2021, 205,80 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca, čo je 4,42 týždňa.
- Január 2022, 184,97 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 7 dní PN, teda 24 dní, čo je 3,42 týždňa.
- Február 2022, 144 odpracovaných hodín, 28 dní mesiaca – 13 dní PN, teda 15 dní, čo je 2,14 týždňa.
- Marec 2022, 208,43 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 1 dovolenka, teda 30 dní, čo je 4,28 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (Október 21 – Marec 22), žalobca celkovo odpracoval 1168,48 hodín v rámci celkového počtu 22,82 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 51,204 odpracovaných hodín týždenne. V danom referenčnom období došlo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou.

- V mesiaci apríl 2022 žalobca odpracoval celkovo 192 hodín, 30 dní mesiaca – 2 dní dovolenka, teda 28 dní, čo sú 4 týždne.
- Máj 2022, 203,97 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 2 dni dovolenky, 29 dní, čo je 4,14 týždňa.
- Jún 2022, 215,50 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.
- Júl 2022, 192 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 2 dni dovolenka, 29 dní pre účely výpočtu, čo je 4,14 týždňa.
- August 2022, 120 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 4 dní dovolenka – 1 deň voľna z kolekt. zmluvy, teda 26 dní, čo je 3,71 týždňa.
- September 2022, 240 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca, čo je 4,28 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (apríl 22 – september 22), žalobca celkovo odpracoval 1163,47 hodín v rámci celkového počtu 24,55 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 47,391 odpracovaných hodín týždenne. K prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou nedošlo.

- V mesiaci Október 2022 žalobca odpracoval celkovo 192 hodín, 31 dní mesiaca – 2 dní dovolenka – 1 deň PN, teda 28 dní, čo sú 4 týždne.
- November 2022, 118 odpracovaných hodín, 30 dní mesiaca – 2 dní dovolenka, - 8 dni PN, 20 dní, čo je 2,85 týždňa.
- December 2022, 198,50 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 2 dovolenky, čo je 4,14 týždňa.
- Január 2023, 192 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca – 2 dni dovolenka, 29 dní pre účely výpočtu, čo je 4,14 týždňa.
- Február 2023, 144 odpracovaných hodín, 28 dní mesiaca – 4 dni dovolenka, teda 24 dní, čo je 3,42 týždňa.
- Marec 2023, 240 odpracovaných hodín, 31 dní mesiaca, čo je 4,42 týždňa.

V rámci uvedeného šesťmesačného referenčného obdobia (Október 22 – Marec 23), žalobca celkovo odpracoval 1084,50 hodín v rámci celkového počtu 22,97 týždňov, čo predstavuje priemer v referenčnom období 47,213 odpracovaných hodín týždenne. K prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou nedošlo.

25. Z vykonaného dokazovania teda vyplynulo, že k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času vo vzťahu k žalobcovi došlo až v 3 sledovaných referenčných obdobiach, a to v období apríl 2020 – september 2020, október 2020 – marec 2021 a október 2021 – marec 2022. Z uvedeného je zrejmé, že vo vzťahu k žalobcovi dochádzalo k prekročeniu maximálneho priemerného týždenného pracovného času stanoveného smernicou opakovane a nejednalo sa o ojedinelý či výnimočný presah maximálneho priemerného pracovného času. Žalobca tak pravidelne v sledovanom období tri roky spätne pred podaním žaloby trávil v práci viac času, než ako bol povinný. Takto konštatované porušenie čl. 6 písm. b) smernice, v 3 zo 6 sledovaných referenčných období je dostatočne závažným porušením práva Európskej únie, ktorého nepriaznivé následky je potrebné kompenzovať.

26. Súd poukazuje, že Súdny dvor EÚ judikoval, že nedodržanie požiadaviek upravených v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88 počas referenčného obdobia je zjavným porušením judikatúry Súdneho dvora a musí sa považovať za dostatočne závažné porušenie práva Únie (napr. rozsudok z 25. novembra 2010, Günter Fuß, C-429/09, EU:C:2010:717, bod 58). Vychádzajúc z uvedeného a berúc do úvahy intenzitu porušenia práv žalobcu v tomto konkrétnom prípade, keď k nedodržaniu požiadaviek v zmysle čl. 6 písm. b) smernice dochádzalo opakovane, je potrebné uviesť, že v danom prípade je splnená aj druhá podmienka nevyhnutná pre existenciu nároku na náhradu škody porušením práva EÚ.
Žalobca sa v súvislosti s porušovaním jeho práv domáha nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pre priznanie ktorej vnútroštátna právna úprava definuje ďalšie kritériá, ktoré je potrebné zohľadniť.

27. Do práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka patrí aj právo na ochranu súkromia. Súčasťou tohto práva je aj právo na rodinný či spoločenský život, t. j. právo na spolužitie s inými osobami, najmä s členmi rodiny a rozvoj spoločenských vzťahov. Ochrana osobnosti vrátane práva na súkromný a rodinný život prináleží každej fyzickej osobe ako subjektu práva. Občiansky zákonník v ustanovení § 13 neposkytuje ochranu osobnosti fyzickej osoby proti akémukoľvek zásahu, ale len proti takému zásahu, ktorý je neoprávnený. Neoprávnený zásah musí byť objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti fyzickej osoby. Zákon nepodáva výpočet konkrétnych foriem relevantných zásahov, stanovuje ale znaky správania zasahujúceho do osobnosti: objektívna spôsobilosť zásahu negatívne dopadnúť na osobnosť fyzickej osoby, neoprávnenosť zásahu a príčinná súvislosť medzi určitým správaním a porušením alebo ohrozením osobnostných práv. Ak sú v konkrétnom prípade tieto znaky dané, má fyzická osoba právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie (rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.06.2011 sp. zn. 2 Cdo 79/2011).

28. Určujúcim kritériom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je predovšetkým zistenie, že v konkrétnom prípade ide o nemajetkovú ujmu vzniknutú v osobnostnej sfére fyzickej osoby, ktorú táto fyzická osoba najmä s ohľadom na povahu, intenzitu, trvanie a rozsah pôsobenia nepriaznivého následku objektívne môže pociťovať a prežívať ako závažnú. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch teda vzniká vtedy, keď ostatné potencionálne satisfakčné inštrumenty na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nepostačujú.
Z výsluchu žalobcu ako aj jeho partnerky na pojednávaniach vyplynulo, že žalobca má v dôsledku výkonu služobných povinností nedostatok voľného času, v dôsledku čoho býva po službe unavený, voľný čas po práci je nútený tráviť väčšinou spánkom, pričom musel upustiť aj od svojich obľúbených voľnočasových aktivít a plánovania dovoleniek či výletov so svojou rodinou. Prekračovanie jeho práva na maximálny týždenný pracovný čas tak nepochybne nepriaznivo vplýva na jeho súkromie, v podobe ukrátenia času, ktorý by mohol venovať svojej rodine.

29. Do práva na ochranu osobnosti v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka patrí nepochybne aj právo na ochranu súkromia. Súčasťou tohto práva je aj právo na rodinný život, t. j. právo na spolužitie s inými osobami, najmä s členmi rodiny. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ochrana osobnosti vrátane práva na súkromný a rodinný život prináleží každej fyzickej osobe ako subjektu práva. Pokiaľ je žalobca neoprávnene ukrátený na čase, ktorý by v prípade, ak by sa voči nemu konalo oprávnene mohol stráviť so svojou rodinou, je zrejmé, že je neoprávnene zasahované do práva na jeho súkromie a teda neoprávnene dochádza do zásahu na jeho osobnostných právach, čím je naplnená aj tretia podmienka pre vznik nároku na náhradu škody v dôsledku porušenia únioného

práva. Občianskoprávna ochrana osobnosti je založená na objektívnom zodpovednostnom princípe. Z toho vyplýva, že na vznik zodpovednosti sa nevyžaduje subjektívny predpoklad v podobe zavinenia toho, kto neoprávnený zásah do osobnostného práva vykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23.02.2011 sp. zn. 5 M Cdo 7/2010).

30. Je nepochybné, že stratený čas, ktorý žalobca bol nútený v dôsledku porušovania únioného práva stráviť na pracovisku je dostatočne závažným zásahom do jeho osobnostných práv. K tomuto zásahu dochádzalo v sledovaných obdobiach opakovane, nejednalo sa teda o výnimočný stav, trvajúci krátku dobu. V dôsledku straty času žalobca nemohol rozvíjať svoje sociálno-spoločenské väzby či rozvíjať vlastné koníčky a záľuby v takej miere, ako by si bol želal. Zároveň mu nebol poskytnutý primeraný čas na regeneráciu, čím sa nepochybne žalobca pri výkone služby vystavuje väčšiemu riziku zranenia či chybovaniu v rozhodujúcich okamihoch vykonávaného zásahu. Žalobca opakovane poukazoval, že býva často unavený. Neobstojí v tejto súvislosti poukazovanie na to, že príslušníci hasičského a záchranného zboru majú na stanici vytvorené priestory pre odpočinok a regeneráciu, nakoľko aj za daných okolností sa žalobca nachádza stále len na pracovisku, v pohotovosti a je povinný byť pripravený na zásah do jednej minúty v akúkoľvek dennú či nočnú hodinu. S týmto vedomím nie je možné plnohodnotne oddychovať a regenerovať, navyše za tých okolností, že žalobca trávil na pracovisku viac času ako bol povinný, ako vyplynulo z vykonaného dokazovania.
Takto opakovaný zásah do práv žalobcu zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, nakoľko za daných okolností, keď je rozhodujúcim ukazovateľom v danom prípade nenávratne stratený čas, ktorý mal patriť súkromnému životu žalobcu, pričom nepatril, sú akékoľvek iné kompenzačné mechanizmy nepeňažného charakteru neschopné naplniť svoj účel a nemožno ich považovať za dostačujúce.

31. Súd poukazuje na náročnosť práce príslušníka hasičského zboru a jeho nezanedbateľný význam pre zabezpečenie poriadku, bezpečnosti a ochrany života, zdravia či majetku osôb. Príslušníci nasadzujú vlastné zdravie a život pre ochranu hmotných a nehmotných statkov iných. Takáto práca ako fyzicky a psychicky obzvlášť náročná je viac než spôsobilá zasiahnuť do súkromia samotného príslušníka a to už sama o sebe. Ak je navyše výkon práce umocnený tým, že žalobca trávi na pracovisku viac času, než ako by mal, je takáto situácia v zjavnom rozpore s platným právom a nepochybne nepriaznivo zasahuje do osobného života žalobcu, čím je založené jeho právo na ochranu osobnosti. Ako už súd konštatoval vyššie, berúc do úvahy charakter a intenzitu zásahu, kedy žalobca v dôsledku nedodržiavania únioného práva prišiel o čas, ktorý by mohol tráviť so svojou rodinou, oddychom, regeneráciou či venovaním sa svojim koníčkom, je na mieste takýto nepriaznivý stav kompenzovať žalobcovi v podobe náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže iné kompenzačné mechanizmy nepeňažného charakteru by svoj účel už nenaplnili.

32. V období apríl 2020 – september 2020 došlo k prekročeniu priemerného týždenného pracovného času žalobcu o 1,67 hodiny. V období október 2020 – marec 2021 došlo k prekročeniu o 8,739 hodiny a v období október 2021 – marec 2022 došlo k prekročeniu o 3,204 hodiny.
Z uvedených referenčných období je možné považovať za porušenie práv žalobcu v zhruba podobnej, miernej intenzite spomínané prvé a tretie referenčné obdobie, keď k prekročeniu v uvedených obdobiach došlo v rozmedzí 1 až 3 hodiny. Za prekročenie priemerného týždenného pracovného času žalobcu a porušenie jeho práv v uvedenej intenzite, súd posúdil ako primeranú sumu nemajetkovej ujmy v peniazoch sumu 500 Eur za každé z týchto dvoch referenčných období, teda spolu 1000 Eur. Pokiaľ však išlo o referenčné obdobie október 2020 až marec 2021, v uvedenom období došlo oproti dvom ostatným referenčným obdobiam k zásadne vyššiemu presahu maximálneho priemerného týždenného pracovného času žalobcu. V tomto období bol tak zásah do súkromného života žalobcu a všetkých jeho zložiek ešte výraznejší, čo je potrebné odzrkadliť aj v sume priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch. Za uvedené obdobie súd posúdil ako primeranú náhradu sumu 1 000 Eur, keďže intenzita porušenia práv žalobcu bola závažnejšia ako v ostatných dvoch referenčných obdobiach.
Súd tak žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v celkovej výške 2 000 Eur, ktorú je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi. Súd zároveň poukazuje, že táto suma nijako nevybočuje z výšky priznávaných súm nemajetkovej ujmy v peniazoch v obdobných sporoch, na ktorých prehľad poukazoval žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k podanej žalobe.

33. Žalobca sa však podanou žalobou domáhal náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v celkovej sume 6 086,86 Eur, pričom túto sumu odvodzoval od svojich skutkových tvrdení v podanej žalobe, že

žalobca odpracoval za žalované obdobie za každý mesiac priemerne 55,50 hodín týždenne, pričom toto svoje tvrdenie následne korigoval na pojednávaní dňa 02.09.2025, kde pripojil nový prepočet služobného času, v zmysle ktorého priemerný týždenný služobný čas žalobcu za celé obdobie mal byť 49,09 hodín. Napriek tomu, že žalobca zásadne znížil svoje výpočty a tým aj deklarovanú intenzitu porušovania jeho práv na maximálny priemerný týždenný pracovný čas, tento nový prepočet však už nezohľadnil v požadovanej náhrade nemajetkovej ujmy v peniazoch. Samotným žalobcom predložený nový výpočet preukazoval neopodstatnenosť požadovanej náhrady, keď jej stanovenie vychádzalo z iných skutkových tvrdení uvedených v žalobe.
Keďže žalobca nepreukázal natoľko závažnú intenzitu porušenia jeho práv, ktorá by opodstatňovala priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v požadovanej sume 6 086,86 Eur, súd podanú žalobu v časti sumy prevyšujúcej sumu 2 000 Eur zamietol, ako je uvedené vo výroku II. rozsudku.

34. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa pomeru úspechu vo veci v zmysle § 255 ods. 1 CSP. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Napríklad pri sporoch o ochranu osobnosti býva pravidlom, že si žalobca svoju nemajetkovú ujmu ocení spravidla vyššie, ako na koľko mu ju odhadne súd podľa výsledkov vykonaného dokazovania. Nebolo by však celkom spravodlivé a v súlade so satisfakčnou funkciou nemajetkovej ujmy požadovať od žalobcu, aby svoju ujmu podceňoval iba preto, aby potom nemusel hradiť trovy konania. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (pozri k tomu napr. nález Ústavného súdu ČR, III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca (nález Ústavného súdu SR z 15. apríla 2020, sp. zn. II. ÚS 399/2019).
Súd preto žalobcovi priznal podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu zo súdom priznanej sumy 2 000 Eur. O výške trov konania rozhodne súd podľa § 262 ods. 2 CSP, po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby
uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej. Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Exekúciu možno vykonať na návrh toho, kto je oprávnený požadovať splnenie nároku z exekučného titulu preto, že povinný dobrovoľne nesplnil to, čo mu exekučný titul ukladá. Z dôvodov podľa osobitného predpisu môže návrh podať aj Justičná pokladnica. (§ 48 ods. 2 Exekučného poriadku).